

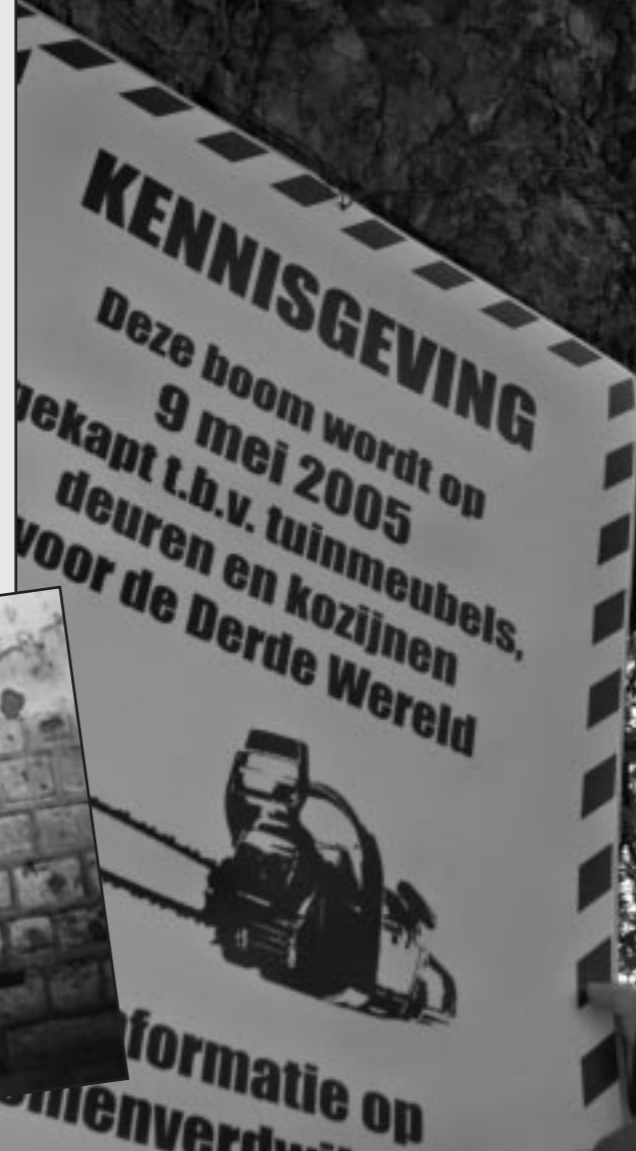
Opkomen voor Vitamine G

KIJKEN NAAR NATUUR

Aan gezondheid en natuurbescherming besteedt de overheid jaarlijks vele miljarden; alleen niet in samenhang met elkaar, betoogt omgevingspsycholoog Agnes van den Berg in het essay *Van buiten word je beter*. En dat terwijl de wetenschap inmiddels onomstotelijk heeft vastgesteld dat natuur de gezondheid positief kan beïnvloeden. "Alleen al het kijken naar de natuur heeft aantoonbare positieve effecten op herstel van stress en ziekte. Het lijkt erop dat wandelen in de natuur net zulke positieve effecten heeft als op een bankje zitten en ernaar kijken. De natuur verhoogt je weerbaarheid, je groeit ervan. Als u echt ziek wordt en in het ziekenhuis wordt opgenomen, vraag dan om een kamer met uitzicht op de tuin. Parkeerplaatsen zijn goed voor het bezoek, niet voor de patiënt."

Els van den Berg, Magdalena van den Berg: *Van Buiten word je beter*. Een essay over de relatie tussen natuur en gezondheid, Alterra, Wageningen, 2001. Ondermeer te downloaden vanaf de werkelijk schitterende website van de auteur: www.agnesvandenberg.nl/wiebenik.html.

MILIEUDEFENSIEFOTO'S: MICHEL WUNBERGH

Een boom hier, een bos daar, een heel landschap zelfs. De natuur is altijd de klos. En uiteindelijk ook de mens. Alleen beseffen we dat niet altijd; of we willen het niet weten. Opvallend hoe vaak burgers in deze tegenover de overheid staan. Een strijd die meestal ongelijk is, hoewel niet altijd kansloos. Soms biedt Europa een steuntje in de rug en soms de Raad van State. In geval van grote verontwaardiging, zoals recentelijk in Swifterband, wint de redelijkheid. De laatste jaren weet de burger zich geruggensteund door de nieuwste wetenschappelijke bevindingen inzake natuur en gezondheid (omgevingspsychologen spreken over Vitamine G). Een brief aan het Stadsdeel Oud-West.

FOTO: LIESBETH SLUITER

LIEFDEVOLLE DIJKVERZWARING

Een treffend voorbeeld van kaalslag? De eerste fase van de dijkverzwaring in de Betuwe. Willem den Ouden begon een soort eenmansactie tegen de dreigende eenvormigheid en de ongeïnspireerdheid van de overheid. De schilder

vond de overheid tegenover zich (die aanvankelijk alleen in termen van betonmolen leek te kunnen denken), maar ook smal-denkende en zelfs agressieve medeburgers. "En toch waren ook wij voor veiligheid," aldus Den Ouden. "We wilden alleen dat de dijkverzwaring liefdevol zou gebeuren. We waren niet tegen de dijkverzwaring, maar tegen de rechtlijnige manier waarop dat zou gebeuren." Na een spreekbeurt voor de Kamercommissie voor Verkeer en Waterstaat merkte de dichter Willem van Toorn (een medestander in de strijd) op hoe moeilijk het is om in samenhang te denken; hoe moeilijk het is een visie op een landschap als geheel te ontwikkelen en vanuit dat geheel "als het ware met een vergrootglas" naar de details te gaan kijken.

Wachtend op zijn spreekbeurt keek hij rond in de zaal: "De aanwezige Kamerleden bladerden vermoeid in de stapels papier die ze hadden ontvangen, waren zeker mild geïnteresseerd, maar raakten toch al na plusminus een half uur het spoor bijster in de stroom van getallen, alternatieve getallen, waterhoogten, dijkhoogten en wat niet al."

Tegen de tijd dat Van Toorn aan de beurt was, had hij zich voorgenomen de commissieleden - die bijna in slaap waren gevallen, poppetjes op hun papier zaten te tekenen of van verveling voortdurend hun bril poetsten - weer wakker te krijgen. Hij greep naar een pakkend voorbeeld uit de praktijk; onlangs nog op televisie vertoond: een tv-documentaire over een landschapsarchitecte die vanachter een monitor een landschap aan het herinrichten was: "We zien een mevrouw in een bloemetjesjurk. Ze lijkt niet onaardig, al praat ze wel een beetje hard en opgewonden. Ze laat dia's zien van verbeterde dijklandschappen (die niet om aan te zien zijn).

"Dan zegt de vrouw: 'De mensen denken wellicht dat dit landschap verloren is, maar dat valt allemaal wel mee. Kijk, ik heb hier een kerktoertje. En op deze plek ga ik een boomgroep neerzetten. Ik kan ook bomen neerzetten bij de waterpartij die ik hier ga graven'."

De vrouw spreekt steeds over 'ik', zegt Van Toorn. 'Ik heb hier een kerktoertje of een molentje.' Zoals ze ook alles wat ze met een klik van haar muis wegveegt of neerzet, aanduidt met een verkleinwoord: 'Ik plaats hier een huisje, ik zet hier een schuurtje neer en daar wat boompjes. Nee, het schuurtje en het molentje moeten weg. Die moeten weg. Ik haal ze even weg, dat maakt het duidelijker. Kijk, nu is alles weg.' Ze zegt het nog een keer, aldus Van Toorn tegen de Kamerleden, opdat wij het goed zullen begrijpen. 'Zo, het huisje is nu weg'.

"Alleen het oude molentje op het scherm zal als door een wonder op een soort heuveltje belanden en van de ondergang gered worden."

Deze anekdote van Willem van Toorn is verwoord in een schitterend essay in een eenmalige editie van het tijdschrift Landschap. Stichting Het Waallandschap, Varik, 1994. * Een interview met Willem den Ouden in: Vruchtbare Aarde 3/2003.

Open Brief aan Stadsdeelraad en
Dagelijks Bestuur Amsterdam Oud-West

Geacht Bestuur,

Onlangs bereikte mij het nieuws dat tientallen bomen in de Bilderdijkstraat en de Eerste Constantijn Huygensstraat moeten wijken in het kader van een herinrichtingsplan. Als uitgever en huurder van een kantoorpand op het WG Plein ben ik geen bewoner, maar wel een frequente "buurtgebruiker".

Niet zo lang geleden, tijdens een discussiebijeenkomst in De Rode Hoed, hoorde ik voor het eerst van een onderzoek van Staatsbosbeheer: 70 % van de stadskinderen zou niet meer in contact komen met natuur. Een ongeloflijk percentage, vond ik. Op het eerste gezicht ook een beetje ongeloofwaardig, omdat

Protest op de Bilderdijkstraat

ik dacht dat we er met zijn allen toch vanuit mogen gaan dat kinderen in ieder geval nog "natuur in de vorm van bomen op straat" zullen tegenkomen.

Zo vanzelfsprekend is dat niet. Als ik het goed begrepen heb, wil stadsdeel Oud-West tientallen monumentale en sfeerbepalende grote bomen kappen.

Ik heb me enigszins kunnen verdiepen in de argumenten voor en tegen het plan. Wat me opvalt is het ontbreken van verwijzingen naar het moderne wetenschappelijke onderzoek inzake de relatie tussen groen en gezondheid.

We weten al langer dat er een verband bestaat tussen groen en gezondheid, welzijn en gevoelens van veiligheid (o.a. De Vries, Verheij & Groenewegen, 2003). Maar vooral het laat-

MICHEL WIJNBERGH: APPELPLUKDAG MILIEUDEFENSIE IN DE BETUWSE BONGERD

ste jaar stapelen de bewijzen zich werkelijk op in de richting van een gunstige invloed van natuur op gezondheid.

Letterlijk schrijven de Gezondheidsraad en de Raad voor Ruimte, Milieu- en Natuuronderzoek (2004) in hun adviesrapport 'Natuur en Gezondheid' dat er "aanwijzingen zijn dat zelfs al het uitzicht uit een raam op stedelijke groenvoorzieningen helpt om te herstellen van stress en vermoeidheid door langdurige concentratie. In een samenleving waarin veel mensen druk ervaren die kan leiden tot ziekteverzuim, is dat een belangrijk gegeven."

De onderzoeksgegevens over een dergelijk verband noemt de Gezondheidsraad zelfs het sterkst van alle beoordeelde mechanismen.

NRC-Handelsblad besteedde laatst in een paginagroot artikel (bijlage Wetenschap & Onderwijs) aandacht aan de nieuwe opvattingen inzake ziekenhuisarchitectuur, die in dezelfde richting wijzen. Volgens de nieuwste inzichten (uit de omgevingspsychologie) is alleen al het kijken naar natuur goed voor een patiënt. Klein voorbeeld om het wat concreter te maken: mensen die na een

HOUT VOOR KOEKJES

Onderstaande foto's behoren bij een recente actie van Milieudefensie in twaalf Nederlandse steden. Op tientallen bomen kwam de mededeling te hangen dat de betreffende boom op 9 mei zou worden gekapt ten behoeve van tuinmeubels, deuren en kozijnen voor de Derde Wereld. Een ludieke actie om Nederlanders duidelijk te maken dat precies het omgekeerde gebeurt. Nederland kapt zijn bomen en bossen niet ten behoeve van tuinmeubelen, papier, kozijnen, zeep en tropische garnalen voor de Derde Wereld. Maar Nederland laat soortgelijke bomen en bossen wel 'elders' kappen ten behoeve van tuinmeubelen, papier, kozijnen, zeep, ijsjes, patat, biefstuk en tropische garnalen voor eigen gebruik. Milieudefensie: "Wereldwijd is al 46% van het bos verdwenen en de kap gaat in hoog tempo door. Nederlandse bedrijven spelen een belangrijke rol bij deze ontbossing. Ongeveer de helft van het tropisch hardhout dat Nederland binnenkomt is illegaal gekapt, bijvoorbeeld in Birma. Ten behoeve van ondermeer kozijnen en tuinmeubelen. De Nederlandse houthandelaren Worldwood, Van de Stadt en Boogaardt doen nog steeds zaken met de militaire dictatuur in Birma die in een razend tempo de bossen leegroeft. Milieudefensie wil deze bedrijven aanspreken op hun verantwoordelijkheid.

"Ook voor de aanleg van oliepalplantages wordt op grote schaal tropisch regenwoud kaalgekapt en platgebrand, met name in Zuidoost Azië. Palmolie zit in veel voedingsproducten, in koekjes, bakolie, ijsjes, frites, chocola. En in zeep, cosmetica en was- en schoonmaakmiddelen. Binnen de EU is Nederland zelfs de grootste afnemer van palmolie."

En dan worden er ook nog op grote schaal mangrovebossen gekapt. In dit geval om het Westen aan tropische garnalen te helpen. Milieudefensie: "De tsunami maakte de gevolgen duidelijk: de vloedgolf was vooral verwoestend waar de mangrovebossen verdwenen waren. Verder worden bij de garnalenkweek antibiotica, desinfectiemiddelen en bestrijdingsmiddelen in het water gegooit, die het milieu vergiftigen en nabijgelegen mangroves en koraalriffen aantasten."

En dan is er nog onze reusachtige behoefte aan veevoer: "Voor de grootschalige aanleg van sojaplantages worden oerbossen in het Braziliaanse Amazonegebied gekapt. Nederland is de op een na grootste importeur ter wereld van soja. Soja wordt onder meer gebruikt in veevoer." De vernietiging van het Amazone regenwoud snelt voort. In de twaalf maanden voorafgaand aan augustus 2004, werd 26.000 vierkante kilometer bos gekapt, zes procent meer dan in het jaar daarvoor. Dit betekent dat inmiddels ruim een vijfde deel van het Amazonewoud is verdwenen.

Nadere informatie: www.milieudefensie.nl/globalisering/index.htm
Vruchtbare Aarde wil vanaf de eigen website www.vruchtbareaarde.nl consumenten helpen doorverwijzen naar bedrijven met hart voor dier, mens en natuur.

WEESPER DUITEN

In Weesp heerst grote ontevredenheid over plannen van een wethouder van GroenLinks om "een van de mooiste plekjes, plaatselijk bekend als de Groene Punt, midden in het oude stadje" op te offeren als bouwgrond, om met Vroege-Vogels-columnist Midas Dekkers te spreken. "Hier, midden in het oude stadje Weesp, groeien bomen en struiken nog omdat ze er zin in hebben, niet omdat het van planologen of plantsoenendiensten moet. Een prachtige treurwilg is er druk bezig zijn eerste lenteblaadjes te fabrieken, een mevrouw laat er haar hondje uit, een aalscholver wiekt voorbij. Het is een plekje om altijd zo te blijven. Zo denken de Weespers erover.

"Zelfs de plaatselijke VVD moet er niet aan denken dat hier ooit huizen komen. Dat de CDA er wel wil bouwen zal niemand verbazen, die verkopen hun oude moer nog als de prijs maar christelijk is, maar met de VVD aan je groene zijde leek de Groene Punt veilig. Tot het bij de keus voor groen houden of huizen bouwen in de gemeenteraad op stemmen aan kwam. Wie was voor de poen en tegen het groen?

Ook GroenLinks. Sinds rijk en provincie een paar honderd meter verderop een hele polder hebben opgeofferd voor het zoveelste Vindex-paradijsje, met duizenden woningen, zit niemand meer om een kruimel bouwgrond te springen."

Midas Dekkers: "Het is alleen om geld te doen. Nog voor de beer was geschoten, had de gemeente de verwachte opbrengst van de grond al in de begrotingen opgenomen, en als de gemeente de grond niet verkoopt, kloppen de boeken niet meer. En wie is hier sinds kort de opperboekhouder? Een groenlinkser. Omdat hij liever de werkelijkheid aan zijn boeken aanpast dan zijn boeken aan de werkelijkheid, verkwaanselt hij zijn groene principes voor wat duiden.

Voor ons stadje is de Groene Punt naar verhouding even belangrijk als het Vondelpark voor Amsterdam - en dat bouw je ook niet even vol."

Uit het VARA magazine editie 14, 2004: Wie is voor de poen en tegen het groen? * Voor een fietstocht door Weesp en langs de Groene Punt, zie: members.lycos.nl/hansweesp/vestingweesp.html

HUIS IN UITRECHT VAN BIARNE MASTENBROEK EN MVRDV, 1997

WELDADIG UITZICHT

Alleen al het zien van planten kan een weldadige invloed op de gezondheid hebben, aldus een van de meest prominente onderzoekers op het gebied van de relatie natuur en gezondheid, Roger Ulrich, in een bijdrage op het internationaal symposium *Plants and People* in Den Haag, 1995. "Alleen al het bekijken van vegetatie blijkt binnen vijf minuten tot een significante vermindering van stress te kunnen leiden, afgemeten aan bijvoorbeeld de bloeddruk van mensen."

"Het uitzicht op planten en bomen blijkt voordelen te hebben voor ziekenhuispatiënten en gevangenen. In een gevangenisonderzoek bleken gevangenen in een cel met natuurlijk uitzicht minder snel geneigd zich ziek te melden dan gevangenen van wie het raam uitzicht bood op het gevangeniscomplex."

Ulrich zelf onderzocht reeds in 1984 het effect van een groen uitzicht op ziekenhuispatiënten. Ulrich: "De patiënten werden op een willekeurige manier verdeeld over kamers die volledig gelijk waren - behalve qua uitzicht. Steeds lieten we één patiënt uitkijken op bomen, terwijl de ander zicht had op een bakstenen muur. Voor de patiënten met uitzicht op groen bleek het verblijf in het ziekenhuis korter. Daarnaast stonden er veel minder negatieve beoordelingen op hun statussen (zoals: "patiënt heeft veel aanmoediging nodig" of "patiënt voelt zich niet lekker"). Ook deden zich minder 'kleinere complicaties' voor, zoals hardnekkige hoofdpijn of misselijkheid. Omgekeerd hadden de patiënten met uitzicht op de muur meer injecties met krachtige pijnstillers nodig, terwijl de patiënten met uitzicht op groen vaker lichtere pijnstillers kregen."

Roger Ulrich is hoogleraar aan het *Center for Health Systems and Design*, College of Architecture, Texas A&M University. De hele tekst is na te lezen via: www.agnesvandenbergh.nl/links.html onder kopje "Natuur & Gezondheid".

galblaasoperatie een bed kregen in een kamer met een raam dat uitkeek op een stenen muur, namen meer pijnstillers en lagen langer in het ziekenhuis.

Maatschappelijk gezien neemt de belangstelling voor bedrijfstuinen, ziekenhuistuinen en aanverwanten de laatste tijd toe. Al was het maar omdat langs deze weg de WAO-instroom op relatief goedkope en wrijvingsloze wijze met vele procenten kan worden beperkt.

In Wageningen concludeerde onderzoeksbureau Alterra een paar jaar geleden (in het rapport *Van buiten word je beter*) dat "alleen al het kijken naar natuur aantoonbare positieve effecten heeft op herstel van stress en ziekte." Mensen hoeven voor een gunstig effect inderdaad niet eens naar een bos, benadrukt de Amerikaanse hoogleraar Psychologie, Rachel Kaplan, in dit verband. "Zelfs een glimp natuur vanuit een raam helpt al."

Ook Frances E. Kuo (co-directeur van het *Human Environment Research Laboratory*, universiteit van Illinois) is van mening dat zelfs een beperkte hoeveelheid natuur ("een boom") al een opvallende invloed kan hebben op gedrag en prestaties van kinderen. Uit talloze onderzoeken - zegt zij - blijkt dat kinderen in een "groenere" omgeving beter in staat zijn om "aandacht aan dingen te schenken" en "beter in staat zijn om te gaan met impulsen".

De Wetenschapswinkel Biologie van de universiteit van Utrecht publiceerde augustus 2004 het rapport *Groen in de ouderenzorg*. Uit de literatuurstudie naar het belang van natuur in het leven van ouderen kwam ook naar voren dat oudere mensen "over het algemeen gevoeliger zijn voor hun omgeving dan jongeren" en in het verlengde daarvan vaker te maken krijgen "met eenzaamheid, depressie of dementie."

De talloze bezwaren die u vanuit de buurt hebben bereikt tegen de voorgenomen boomkap, drukken mijns inziens de betrokkenheid uit van buurtbewoners ten opzichte van hun directe omgeving. Daarom valt het te

Milieudefensie-manifestatie tegen de aanleg van de A4 Midden-Delfland. Het evenement startte met een actiewandeling. Actievoerders plantten om de vijftig meter een rode ballon om zo het tracé van de geplande A4 te markeren en de verwoesting van het landschap in beeld te brengen. Door de aanleg van de A4 verdwijnt niet alleen onnodig een prachtig weidegebied, ook krijgen duizenden Vlaardingers en Schiedammers te maken met extra geluidsoverlast en ongezonde uitstoot.

FOTO: MICHEL WIJNBURGH

SNELWEG DOOR COULISSENLANDSCHAP

Op 22 oktober 2004 startte Milieudefensie de doorverkoop van het Brabants Broek. Een duizend vierkante meter groot weiland in het Brabantse Aarle-Rixtel dat de milieuorganisatie kocht om te voorkomen dat een autoweg wordt aangelegd in het prachtige coulissenlandschap tussen Eindhoven en Helmond. Een belangrijke variant van de weg kan niet worden aangelegd zonder dit weiland. Milieudefensie bestempelt de plannen voor de aanleg van de nieuwe weg als "een jammerlijk voorbeeld van hoe het Nederlandse ruimtelijke ordeningsbeleid faalt in het beschermen van de open ruimte. Daarbij aangemoedigd door de nieuwe Nota Ruimte die aanleg van wegen en bebouwing voluit stimuleert."

MILIEUDEFENSIEFOTO'S: MICHEL WIJNBURGH

Foto's van acties van Milieudefensie in binnen- en buitenland tegen de kap van bomen en de verwoesting van landschap. De foto's met geel plakkaat illustreren de actie "Kappen met tropisch hardhout."

Protest tegen autoweg door coulissenlandschap tussen Eindhoven en Helmond

Actie Milieudefensie mei 2005: red de bossen in 12 steden.

PROTEST HELPT

Succesverhalen uit de toptien van Milieudefensie-medewerkers:

* De Beukenlaan in Renkum: een verouderd bedrijventerrein van twaalf hectare. Door de gezamenlijke inzet van de ministeries van Landbouw, VROM en Economische Zaken, de provincie Gelderland, de gemeente Renkum en Staatsbosbeheer is besloten om het bedrijventerrein te ontmantelen en het gebied terug te geven aan de natuur, zodat het Renkumse Beekdal weer in zijn oude glorie kan worden hersteld. Het is voor het eerst in Nederland dat een bedrijventerrein wordt afgebroken ten gunste van de natuur.

* Het plan voor een snelweg over de Bussumer heide naar het Mediapark in Hilversum haalde het niet. De gemeente Hilversum constateerde, na maanden van hevige protesten van onder meer Stichting Behoud Gooise Heide, gemeente Bussum, Goois Natuurreservaat en Vereniging van Vrienden van het Gooi dat er niet voldoende maatschappelijk draagvlak was.

* De gemeente Leeuwarden trok in 2000 haar plannen in voor woningbouw in het Leeuwarder Bos. Een in 1993 met Europese subsidies aangelegd bos in het kader van het terugdringen van de CO₂-uitstoot. De gemeente wilde een deel van het bos kappen voor woningbouw. Onder druk van de actiegroep *Plantertje Groot, Boompje Dood* (die de gemeente wees op de financiële gevolgen van de kap: terugbetalen subsidiegelden) bleven de bomen staan.

* Op 28 april 2004 vernietigde de Raad van State het besluit van de Limburgse Provinciale Staten om nog een afgraving van 17 ha toe te staan op het Plateau van Margraten. Nut en noodzaak van een afgraving waren onvoldoende aangetoond. Met deze beslissing lijkt na een verzet van meer dan 35 jaar een definitief einde gekomen aan de afgravingen op het Plateau.

* Bewonersgroepen en milieubeweging voerden jarenlang actie tegen de komst van een immens transport- en overslagcentrum dat in de plaats moest komen van 500 hectare groen rivierlandschap (zo'n 1200 voetbalvelden), even ten noorden van Nijmegen. Duizenden mensen kochten via Milieudefensie een stukje Betuwse Bongerd. "Er is al zoveel natuur verloren gegaan door de ruilverkaveling in deze streek," verklaarde Ineke van Druuten de stap van haar familie om een appel- en perenboomgaard aan Milieudefensie te verkopen. "Het land hier is zo glad als een biljartlaken." Nu was het wat haar betreft genoeg geweest. Het nieuwe gemeentebestuur van Nijmegen (PvdA, GroenLinks en SP) staakten hun steun aan het project. En toen verwees de Raad van State het plan naar de prullenbak. Er zou te veel geluidsoverlast zijn en bovendien was geen rekening gehouden met de schade aan de natuur in het uiterwaardengebied.

* Op 1 oktober 2004 besloot de Raad van State het bestemmingsplan te vernietigen dat de bouw mogelijk maakte van hotels in het bos achter de Efteling ('Droomrijk'). Dit honderdvijftig jaar oude bos was door actievoerders het 'Entenwoud' gedoopt, naar de boeken van Tolkien. Maandenlang hadden activisten het bos in boomhutten en tunnels bezet gehouden.

betreuren dat het stadsdeelbestuur tot nog toe geen kans heeft gezien deze zorgen te honoreren en tot een besluit heeft kunnen komen waarin de Bilderdijkstraat en de Constan-tijn Huygensstraat als een geheel wordt gezien – een plan dat *en de*

FOTO: MICHEL WIJNBORG

verkeersveiligheid dient *en rekening* houdt met de behoefte aan natuur van stadsbewoners.

De voorgenomen kap staat ook nog eens in schril contrast met de aanbevelingen uit de Nota Ruimte van het ministerie van VROM, met daarin de duidelijke aanbeveling aan gemeenten om (in het kader van de leefbaarheid) de ontwikkeling van groen een meer centrale plaats te geven in en om de stad.

De Nota wijst er met nadruk op dat "de kwaliteit en de kwantiteit van het groen in en om de stad de afgelopen jaren merkbaar verminderd zijn." Zowel de kwaliteit als de kwantiteit zijn in uw plannen verder in het geding.

De door u voorgenomen kap van tientallen bomen vindt niet plaats in een bosrijke omgeving, maar in het

Langs de Vecht

extreem betegelde en geasfalteerde milieu van de binnenstad, waar "sporen van natuur" al een zeldzaamheid zijn. In een dergelijk verband komen de voorgenomen kapplannen des te harder aan. De aanwezigheid van groen is niets minder dan een basisbehoefte.

Dat... is in ieder geval de uitkomst van recent wetenschappelijk onderzoek; dat duidelijk wijst in de richting van positieve effecten van natuur op het menselijk welzijn.

Met vriendelijke groet,

Bart Hommersen

De open brief is behalve aan de stadsdeelvoorzitter (GroenLinks) en de betrokken wethouder (VVD) verstuurd naar de fractievoorzitters van GroenLinks (4 zetels), PvdA (4 zetels), VVD (4 zetels), D'66 (2 zetels), De Groenen (2 zetels), Leefbaar Oud-West (1 zetel), de SP Kerngroep Oud-West (geen zetel), de Projectleider herprofilering, Actiecomité 'Red de Iep', Milieucentrum Amsterdam, alle landelijke dagbladen, Amsterdams Stadsblad, Martin Bril.

*

STRIJD TEGEN SNELWEG A6 - A9

Er kleeft wel degelijk een positief element aan de tenen krommende plannen voor een snelweg Almere-Schiphol. Een weg dwars door het Geingebied en door de Vechtstreek en pal langs het Naardermeer. Eenzijdig gericht op infrastructuur en het fileprobleem. Een spookweg waar de afgelopen twintig jaar nota bene al twee keer eerder over is gesteggeld. En beide keren kwamen de overheden tot de overtuiging dat de weg er *niet* moest komen. De laatste keer onder voorzitterschap van ex-minister Pieter Winsemius. Dat leverde het convenant *De Uitweg* op: een afspraak om geen nieuwe weg aan te leggen. Maar begin dit jaar toverde minister Karla Peijs van Verkeer en Waterstaat de spookweg weer uit een hoed. Aangevoerd door Almere-burgemeester Annemarie Jorritsma.

Positief is de ongelooftelijke hoeveelheid energie die de plannen tot nog toe bij mensen losmaken. Allerlei organisaties maken zich op om de weg tegen te houden. Het tv-programma *Netwerk* en het radioprogramma *Vroege Vogels* besteden uitgebreid aandacht aan de strijd. Indrukwekkend was bijvoorbeeld de bijdrage van schrijver Willem Jan Otten in *Vroege Vogels*. De winnaar van de Libris Literatuurprijs 2005 (roman *Specht en zoon*) zei regelmatig in het gebied rond het Naardermeer en de Vecht te fietsen en hij deed een hartstochtelijk beroep op de overheid om respect te tonen voor het 'geheugen' van het landschap ter plekke.

Minstens zo indrukwekkend was de bijdrage van Wim de Bie, een paar weken eerder: "Ik kom er graag en veel, te voet en te fiets. Minstens drie keer in de week. Een sensatie is het: een uurtje over het Naardermeer te kunnen kijken. Laatst jaren zelfs mooier dan het al was. Wonderbaarlijk mooi zijn ook de landschappen rond het Naardermeer. En dat onder de rook van Amsterdam. En dan zijn er nu plannen om er een verkeersweg aan te leggen. Absurd. Ik geloof het gewoon niet. Ik weiger het te geloven, dat er op het ministerie mensen rondlopen met zulke idiote ideeën. Ik wens dat niet aan te nemen. Ga allemaal rustig slapen. Een snelweg rond het Naardermeer? Geen sprake van. Desnoods zal ik me vastketenen. Het zal niet gebeuren. Dat staat voor mij als een paal boven water."

Informatie: www.vechtvoorvecht.nl en www.weesp-tegena6-a9.nl en www.spaarhetgein.nl.

MILIEUDEFENSIEFOTO'S: MICHEL WIJNBORG

Actie Milieudefensie mei 2005: Red de bossen. Zie: www.milieudefensie.nl/globalisering/publicaties/reddebossen_actiekaart.pdf

Opkomen voor

vitamine C